

HARIDUS- JA NOORTEAMET

Õiguskantsleri Kantselei
info@oiguskantsler.ee

Teie 22.09.2025 nr 14-
5/251775/2506844

Meie 07.10.2025 nr 4.3-
4/25/1925-2

Vastuskiri

Austatud Kärt Muller

Olete saatnud Haridus- ja Noorteametile (edaspidi Harno) 22. septembril 2025. a järelepärimise, milles palute selgitust, mis õiguslikul alusel Haridus- ja Noorteamet ei luba õpilasi tasemeeksamil registreeruda ja seeläbi tasemeeksamil.

Vastuseks teie järelepärimisele teatame, et Haridus- ja Noorteametil ei ole seadusest ega määrusest tulenevat õigusliku alust keelduda õpilase tasemeeksamil registreerimisest. Kuigi keeleseaduse § 23 sätestab tasemeeksami üldise olemuse ja see on eelkõige mõeldud ametnikele, riigiasutuse ja kohaliku omavalitsuse asutuse töötaja, äriühingu, mittetulundusühingu ja sihtasutuse töötajale jne. ehk siis täiskasvanud isikutele.

Haridus- ja Noorteamet ei keela õpilastel eesti keele tasemeeksamil osalemist, vaid püüab suunta neid osalema vastava taseme eksamil kooliõpingute ajal. Õpilastele on (keele)eksamid ette nähtud põhikoolis ja gümnaasiumis, samas kui täiskasvanutele on mõeldud osalemine tasemeeksamil. Selline eristamine aitab tagada eksamite sihipärasuse ja sobivuse vastavalt eksaminandi ettevalmistusele ja kogemusele.

Õpilased, kes ei õpi eesti õppekeelega koolis, kuid kelle eesti keele oskus ületab ainekavas nõutud õpitulemused, saab eesti keele kui teise keele lõpueksami sooritada enne kooliastme lõppu. Selleks korraldatakse koolides eeltestimisi, mis aitavad hinnata õpilaste valmisolekut ja vajadust eksamiks. Testide andmekogu võimaluste laiem teadvustamine ja rakendamine on üks edasisi lahendusi, mida rakendame, et tagada õiglane ja sihipärane eksamil pääs.

Lisaks on täiskasvanud eksaminandid väljendanud rahulolematust, et vestlus alaealise õpilasega võib mõjutada nende eksamisooritust. Kuna eksamil käsitletavat teemat on mõeldud täiskasvanutele, võib õpilane suulise osa vastusega hätta jääda ning seeläbi takistada ka täiskasvanul oma ülesannet nõuetekohaselt täita.

Kui lapsevanem või õpilane toovad välja põhjendatud vajaduse – näiteks plaan töötada ametikohal, millele rakendub keelenõue, siis on õpilase osalemine tasemeeksamil igati põhjendatud samuti saavad B1 taseme eksamil osaleda kõik põhikooli õpilased, kellel ei ole Eesti kodakondsust.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaak Raie
peadirektor

Meelis Maiste
meelis.maiste@harno.ee